

Lääkärit Tupakkaa Vastaan -verkosto 10 vuotta

Lääkärit Tupakkaa Vastaan (DAT) -verkosto vietti viime marraskuussa kymmenvuotisjuhlaansa. Verkosto toimii useissa maissa, ja Suomen verkostossa on noin 300 jäsentä. Verkosto on avoin kaikille lääkäreille, hammaslääkäreille, eläinlääkäreille ja näiksi opiskeleville.

DAT-verkoston juhlaan STM:n tervehdyksen tuoneen neuvottelevan virkamiehen **Olli Simosen** mukaan DAT:n jäsenet ovat edistyksellinen vähemmistö lääkärin keskuudessa. Tupakoinnin vähentämistyö ei ole valitettavasti vielä saanut ansaitsemaansa asemaa lääkärin työssä. DAT:n aloitteet ja esitykset ovatkin herättäneet keskustelua puolesta ja vastaan.

DAT teki kesällä 2003 esityksen lääkärin tai hammaslääkärin määräämän nikotiinikorvaushoidon ottamiseksi sairausvakuutuksen peruskorvattaviin lääkkeisiin. Perusteluina oli, että tupakka on väestön suurin terveyshaittojen aiheuttaja sekä tupakkasairauksien taloudelliset vaikutukset: 1,2 miljoonaa sairauspoissaoloapäivää,

600 000 lääkärissä käyntiä ja 200 000 sairaalahoitopäivää vuodessa. Esitys sai runsaasti julkisuutta, mutta ei ole vielä johtanut toimenpiteisiin.

Työympäristön tupakansavun aiheuttama keuhkosityöpä

DAT on esittänyt ammattitautiasetusta muutettavaksi siten, että keuhkosityöpä katsotaan ammattitaudiksi, jos työntekijä on altistunut tahattomasti tupakansavulle siinä määrin, että altistus voidaan katsoa riittäväksi aiheuttamaan keuhkosityöpän. Ympäristön tupakansavu on tupakkalaissa luokiteltu syöpävaaralliseksi aineeksi. Tupakansavulle altistuu enemmän työntekijöitä kuin millekään muulle syöpää aiheuttavalle aineelle, noin 12 000 henkilöä, heistä kaksi kolmasosaa naisia. Suurin ryhmä ovat ravintolatyöntekijät. Ravintolatupakoinnin kieltäminen turvaisi heille samat oikeudet työsuojeluun kuin muissa ammateissa.

Ravintoloita koskevan tupakkalain toimivuutta selvittänyt professori **Kari Reijula** esitti tiukkoja faktoja. Tupakansavulle työvuoronsa aikana yli neljä tuntia altistuvien määrä on pienen vähentymisen jälkeen kääntynyt nousuun. Ravintoloita koskeva tupakkalaki ei toimi. Ravintolatyöntekijöiden suojaamiseksi ei ole muita vaihtoehtoja kuin tupakoinnin kieltäminen ravintoloissa tai erilliset tupakkatilat, joihin

ei ole tarjoilua. Työnantajalla on vastuu työntekijöidensä työsuojelusta myös silloin, kun työntekijä on vapaaehtoisesti valinnut ammattinsa.

Pöydissä pohdittiin, hieman surullisinakin, millaisia muotoja keskustelu ravintolatupakoinnista ja tupakoinnin rajoittamisesta on taas saanut: ihmisoikeudet, valinnan vapaus, syrjintä, terveyspalvelujen saanti, terveysterrori. Verkoston lääkärit haluavat hoitaa tupakoivien sairauksia, tukea tupakasta vieroitusta, ehkäistä tupakoinnin aloittamista ja edistää oikeutta savuttomaan ilmaan. Monilla verkoston lääkäreillä on myös omakohtaisia kokemuksia tupakoinnin lopettamisen vaikeudesta.

Koulutusta, ajatustenvaihtoa, vaikuttamista

Pariisiin tupakkakongressin yhteydessä vuonna 1994 tehdyn perustamispäätöksen jälkeen DAT on järjestänyt vuosittain kaksi verkostotapaamista sekä muita koulutustilaisuuksia jäsenille ja muille lääkäreille. Tärkeä oli DAT:n laatima Tupakoitsijan terveystarkastus -ohje Suomen Lääkärilehdessä vuonna 1999. DAT antoi myös lausunnon Käypä hoito -suosituksesta vuonna 2002. Lasten ja nuorten tupakoinnin lisääntyminen ja tupakkatuotteiden laaja tarjonta kauppoissa on ollut erityisenä huolen aiheena, kuvasi DAT:n edel-

STM:n Olli Simonen korostaa tupakoinnin vähentämistyön merkitystä lääkärin työssä. Oikealla DAT:n ensimmäinen puheenjohtaja emeritaprofessori Eeva Nordman.

linen puheenjohtaja, ylilääkäri **Anne Pietinalho** Filha ry:stä verkoston toimintaa vuosien varrella.

DAT pyrkii parantamaan tupakoinnin vähentämistyön edellytyksiä ja on vuonna 2002 lähettänyt peruspalveluministerille kirjelmän tupakkarahojen jakamisesta niiden alkuperäiseen tarkoitukseen. Samoin DAT on ottanut kantaa tupakoinnin vieroituslääkkeiden korvaamiseen ja saantiin. Yhteistyö alan yritysten kanssa onkin ollut hedelmällistä puolin ja toisin. Pfizerilta ja GSK:lta on saatu sekä tietoa vieroituslääkkeistä että tukea tilaisuuksien järjestämiseen.

Tervetuloa jäseneksi

DAT on foorumi, jossa saa tavata alastaan innostuneita kollegoja, pohtia työtään ja sen kehittämistä ja keksiä uusia ajatuksia ja toimintatapoja.

Verkoston toimintastrategia on toimia aktiivisesti tupakointia vastaan. Jäsenet pitävät ajan tasalla tupakoinnin ehkäisyä ja tupakasta vieroittamista koskevia tietojaan ja taitojaan sekä toimivat kiinnostuksensa mukaan luennoitsijoina tupakointia koskevissa tilaisuuksissa. Verkoston tarkoitus on aktivoida lääkäreitä ja hammaslääkäreitä kiinnittämään entistä enem-

DAT Suomessa

Lääkärit tupakkaa vastaan (DAT) -verkostoon kuuluu yli 300 eri erikoisalojen lääkäriä ja hammaslääkäriä. Verkoston tarkoituksena on aktivoida kaikkia terveydenhuollon ammattilaisia kiinnittämään huomiota potilaan tupakointiin, antamaan tupakoinnin lopettamiskehotuksia sekä tukemaan potilasta vieroituksessa. DAT korostaa ihmisten oikeutta puhtaaseen, savuttomaan ilmaan. DAT on ajatustenvaihtofoorumi. www.suomenash.fi/dat

män huomiota potilaan tupakointiin sekä tukemaan potilasta vieroituksessa. Lisäksi DAT pyrkii vaikuttamaan ympäristön tupakansavulle altistumisen vähentämiseksi.

Tervetuloa DAT-verkoston jäseneksi (ei jäsenmaksua). Ilmoita nimesi, postiosoitteesi ja sähköpostiosoitteesi jäsenrekisterimme ylläpitäjälle Suomen ASH ry:lle: suomenash@suomenash.fi tai DAT:n puheenjohtajalle anne.lamminpää@valtiokonttori.fi.

Lisää DAT:n toiminnasta ja aloitteista voit lukea vasta avatuilta verkostomme kotisivuilta www.suomenash.fi/dat.

Aira Lahtinen
DAT:n työvaliokunnan jäsen

**Yksityishammaslääkärien
Talvipäivä**
Pe 11.2.2005,
Scandic Continental,
Helsinki

Scandic Continental
Mannerheimintie 46
Helsinki

**Hammaslääkäriliiton
Etiikkapäivä**
kaikille Liiton jäsenille
La 12.2.2005,
Scandic Continental,
Helsinki